

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Marijampolės kolegijos
STUDIJŲ PROGRAMOS
VERSLO ANGLŲ KALBA
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: Jolanta Bareikienė

Grupės nariai: doc. dr. Nijolė Merkienė

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Verslo anglų kalba
Studijų sritis	humanitariniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	filologija (dalykinė kalba) (T930)
Studijų programos rūšis	koleginės studijos
Studijų pakopa	pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (3)
Studijų programos apimtis kreditais	180
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	dalykinės kalbos profesinio bakalauro laipsnis

TURINYS

TURINYS	3
I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	5
2.2. Programos sandara	6
2.3. Personalas	9
2.4. Materialieji ištekliai	10
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	11
2.6. Programos vadyba	12
III. REKOMENDACIJOS	14
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	16

I. ĮŽANGA

Šiame dokumente pateikiama Marijampolės kolegijos ketinamos vykdyti studijų programos *Verslo anglų kalba* (toliau VAK) analizė, vertinimas ir išvados. Tai išdėstoma pagal tokias vertinimo sritis:

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai
2. Programos sandara
3. Personalas
4. Materialieji ištekliai
5. Studijų eiga ir jos vertinimas
6. Programos vadyba

Vertinimas baigiamas rekomendacijomis ir apibendrinamuoju vertinimu kiekvienai sričiai, skiriant nuo 1 iki 4 balų.

Kaip minėta, šią studijų programą parengė ir ketina vykdyti Marijampolės kolegija. Studijų programa priskiriama humanitarinių mokslų sričiai, filologijos studijų kryptčiai, dalykinės kalbos studijų kryptties šakai. Studijų programos trukmė – 3 metai, bus suteikiamas dalykinės kalbos profesinio bakalauro laipsnis.

VAK vertinimas vyko dviem etapais. Pirmiausia ekspertai susipažino su pateiktu studijų programos aprašu bei priedais. Po to 2014 metų birželio 25 dieną vyko ekspertų vizitas į Marijampolės kolegiją ir susitikimai su Kolegijos administracija, studijų programos rengimo grupe, studijų programos dėstytojais ir socialiniais partneriais. Vizitas vyko pagal iš anksto suderintą darbotvarkę:

9.00 – 9.40	Uždaras ekspertų grupės posėdis
9.40 – 10.15	Susitikimas su administracijos atstovais
10.20 – 11.00	Susitikimas studijų programos rengimo grupe
11.00 – 11.15	Pertraukėlė
11.15 – 12.00	Susitikimas su studijų programos dėstytojais
12.00 – 13.00	Pietūs
13.00 – 13.45	Susipažinimas su auditorijomis, bibliotekomis ir kita materialiaja baze
13.45 – 14.15	Susitikimas su programos socialiniais partneriais, kurie suinteresuoti pagal programą numatomais rengti specialistais
14.15 – 14.45	Uždaras ekspertų grupės posėdis
14.45 – 15.00	Supažindinimas su bendraisiais pastebėjimais vizito metu

Vizitas kolegijoje vyko sklandžiai, laikantis laiko reglamento. Susitikimų metu ekspertai gavo atsakymus į dokumentuose nepilnai atsakytus klausimus ir galėjo realiai įvertinti galimybes realizuoti VAK studijų programą Marijampolės kolegijoje.

Remiantis Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos (Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2013 m. balandžio 22 d. įsakymo nr. V-23 redakcija) 48 punktu, atsižvelgdami į pirmines ekspertų vertinimo išvadas,

programos rengėjai atliko nurodytus programos taisymus bei pateikė tai pagrindžiančius dokumentus. Remiantis vertinimo rezultatais, programos rengėjų pateikta informacija apie atliktus taisymus bei pakoreguotu programos aprašu, parengtos šios išvados.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

VAK studijų tikslai ir studijų rezultatai pateikiami išstudijavus ES ir LR dokumentus bei teisinius šaltinius bei atitinka teisės aktų reikalavimus. Studijų programos tikslai ir rezultatai dėstomi pakankamai nuosekliai, pateikiant studijų dalykus, kuriuose šių tikslų ir rezultatų bus siekiama. Pirminiame programos apraše iš daugelio studijų programos tikslų ir studijų rezultatų buvo matoma, kad akcentuojama orientacija į verslą ir vadybą, nors studijų programa yra filologinė. Verslo ir vadybos dalykai bus dėstomi lietuvių kalba ir nepadės siekti filologinių studijų tikslų. Iš dalykų aprašų buvo matyti, kad studijos bus orientuotos į verslą, vadybą, marketingą. Ekspertai rekomendavo bent dalį verslo ir vadybos dalykų dėstyti anglų kalba ir tokiu būdu siekti filologinių studijų programos tikslų. Pokalbis su socialiniais partneriais, kurie dalyvavo susitikime, parodė, kad ši programa yra labai aktuali verslo pasaulio atstovams. Jie akcentavo, kad šiuolaikinei darbo rinkai reikalingas specialistas, turintis verslo ir vadybinių žinių bei gerai mokantis dvi užsienio kalbas, todėl studijų programa labai siejama su verslo ir vadybos aplinka, jos tikslai ir numatomi rezultatai grindžiami daugiau rinkos poreikiais, o ne akademiniais reikalavimais, nors savo turiniu yra filologijos krypties. Minėti programos tikslai ir rezultatai atitinka koleginių studijų rūšį ir pakopą bei kvalifikacijų lygį, tačiau pirminiame programos apraše kėlė abejonių programos turinio ir numatyto kvalifikacinio laipsnio dermė.

Atsižvelgę į ekspertų pastabas, studijų programos rengėjai patikslino ir sukonkretino studijų programos tikslus ir rezultatus, juos daugiau orientuodami į filologijos kryptį: parengti specialistą, gebantį komunikuoti anglų kalba įvairiose verslo situacijose, parengti dalykinius dokumentus anglų bei lietuvių kalbomis, juos referuoti ir tarpininkauti tarp verslo įmonių bei užsienio klientų, rinkti ir pritaikyti (buvo – analizuoti) duomenis, reikalingus profesinės veiklos problemoms spręsti (buvo – reikalingus profesinės veiklos inovacijų diegimui ir tobulinimui), bendrauti su verslo partneriais Lietuvoje ir užsienyje, išsiugdyti poreikį nuolatiniam mokymuisi ir tobulėjimui; pakeisti studijų rezultatai, kad būtų pasiekta dermė tarp studijų rezultatų ir dalykų: dabar – 3.3. „Gebės parengti dokumentus pagal Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos standartus keliomis kalbomis“, tokiu būdu atliepiant *Antrosios užsienio kalbos* dalykų rezultatus. 4.3 studijų rezultatas pakeistas į „Išmanys savo šalies istorinį bei kultūrinį paveldą bendraujant Studijų kokybės vertinimo centras

su kitomis verslo įstaigomis, kolegomis, klientais“ siekiant dermės su *Lietuvos kultūros istorijos* dalyku. Apibendrinant galima teigti, kad, atlikus minėtus taisymus, studijų tikslai ir rezultatai atitinka numatomą laipsnį – filologijos kryptis, dalykinės kalbos šaka, dalykinės kalbos profesinio bakalauro laipsnis.

Taip pat, atsižvelgę į ekspertų pastabas, kad pagal Valstybinės lietuvių kalbos komisijos siūlymą teiktinesnis studijų programos pavadinimas būtų *Verslo anglų kalba*, studijų programos rengėjai pavadinimą pakeitė (buvo *Anglų kalba verslui*).

Pagrindinės srities stiprybės:

- Studijų tikslų bei numatomų rezultatų formulavimas atsižvelgiant į rinkos ir verslo pasaulio poreikius. Studijų programos turinio atitikimas studijų pakopai, rūšiai ir formai.
- Studijų programos aktualumas pietvakarių Lietuvos regionui.

Pagrindinės srities silpnybės:

- Verslo ir vadybos dalykai dėstomi tik lietuvių kalba.

2.2. Programos sandara

Bendra studijų programos *Verslo anglų kalba* sandara atitinka teisės aktų reikalavimus koleginių studijų programoms: bendrieji koleginiai dalykai sudaro 15 kreditų, studijų krypties dalykai 141 kreditą, kolegijos nustatyti pasirenkamieji dalykai – 24 kreditai, iš viso 180 kreditų. Kai jau buvo minėta, studijų programa yra filologijos krypties, todėl pirminiame programos apraše pateiktame studijų plane vyravo filologijos dalykai (72 kreditai), o orientavimas į verslą ir rinkos poreikį nulėmė tai, kad tarp studijų krypties dalykų buvo nemažai verslo ir vadybos dalykų (24 kreditai). Tame pačiame bloke buvo *Organizacinė psichologija* (3 kreditai) bei *Tyrimų metodologija* (3 kreditai). Ekspertams kilo abejonių dėl studijų krypties dalykų proporcijų, nes verslo ir vadybos dalykai, kurių studijų krypties bloke yra net 9, dėstomi lietuvių kalba, ugdys verslininko ir vadybininko, o ne filologo kompetencijas. Studijų programos rengėjai išanalizavo šias ekspertų pastabas ir padarė tam tikrus pakeitimus studijų plane. Iš studijų krypties dalykų keturi verslo ir vadybos dalykai perkelti į pasirenkamųjų dalykų bloką. Po studijų plano pakeitimų studijų krypties dalykų bloke didžiąją dalį sudaro filologiniai dalykai.

Kalbant apie studijų rezultatus akivaizdu, kad kai kurie iš jų yra labai ambicingi, ypač vadybos, verslo, ekonomikos srityse, pvz. 2.1. „*Gebės pritaikyti pažangiausių mokslinių vadybos, verslo ir filologijos mokslų šakų sintezę praktinėje veikloje*“, ar 3.2. „*Turės gebėjimų*

tinkamai atstovauti verslo įmonę vietoje ir tarptautinėje erdvėje bei veiksmingai prisidėti organizuojant ir koordinuojant įmonės veiklą". Pabrėžiant šios studijų programos filologinę studijų kryptį, vadybos ir verslo dalykų studijų rezultatų aprašymai ir numatytos temos gali būti sunkiai realizuojamos per trejus koleginių studijų metus. Programos rengėjai peržiūrėjo kai kurių dalykų numatomus studijų rezultatus, dalykų aprašus, ir juos pakoregavo, todėl numatomi studijų rezultatai yra pasiekiami per studijų laikotarpį.

Atsižvelgę į pirmines ekspertų pastabas, kad studijų rezultatas 4.4. – „*Bendraus antrąja užsienio kalba žodžiu ir raštu*” – yra abejotinas, programos rengėjai dalyką *Antroji užsienio kalba* perkėlė į studijų krypties dalykus (buvo alternatyvūs dalykai), padidindami kreditinę apimtį iki 12 kreditų (buvo 6 kr.), o tai ypač svarbu būsimam specialistui.

VAK studijų programos tikslai ir studijų rezultatai yra grindžiami daugiau profesiniais ir darbo rinkos, o ne akademiniais reikalavimais, todėl pirminiame programos apraše kai kur trūko dermės tarp studijų rezultatų ir dalykų, per kuriuos tie rezultatai bus pasiekiami. Atsižvelgę į pirminę pastabą, kad reikėtų atkreipti dėmesį į glaudesnes dėstomų dalykų ir studijų rezultatų sąsajas, programos rengėjai peržiūrėjo ir naujai suformulavo dalį studijų rezultatų, kad jie geriau atitiktų numatomam laipsniui.

Susipažinus su studijų programos dalykų aprašais, matoma, kad daugelio dalykų studijų rezultatai yra adekvatūs programos studijų rezultatams. Tačiau programos rengėjai atsižvelgė į ne visas ekspertų pastabas ir abejonių kelia kai kurių dalykų maža kreditinė apimtis – 3 kreditai, o numatoma pasiekti 4 studijų rezultatus, pvz. Marketingas. Taip pat abejonių kelia platūs ir ambicingi Lotynų kalbos studijų rezultatai: „*laisvai ir tiksliai operuos lotyniškais šaknimis naudojantis informaciniais šaltiniais*“; „*pademonstruos lotyniškų ekonomikos, teisės, vadybos terminų žinojimą*“ (*Lotynų kalba*). Tuo tarpu filologinių dalykų aprašai leidžia tikėti, kad studijų rezultatai bus pasiekti. Ekspertų siūlymu peržiūrėti ir patobulinti kai kurių dalykų aprašai bei atnaujintas literatūros šaltinių sąrašas.

Analizuodami pirminį programos aprašą, ekspertai pastebėjo, kad, atsižvelgiant į naujausius dokumentus, bendrųjų koleginių dalykų sąrašė buvęs dalykas *Lietuvių kalbos kultūra ir tvarkyba* turėtų būti pertvarkytas pagal Valstybinės lietuvių kalbos komisijos atnaujintą *Specialybės kalbos programą* (nauja redakcija, patvirtinta 2014 m. birželio 12 d. protokoliniu nutarimu Nr. PN-1). Ekspertų siūlymu *Lietuvių kalbos kultūra ir tvarkyba* pakeista į *Kalbos kultūrą ir specialybės kalbą*, ir pertvarkytas dalyko aprašas.

Pirminiame programos apraše abejonių kėlė kai kurių dalykų išdėstymas studijų plane. Studijų pabaigos akcentas yra baigiamasis darbas, kuris rašomas 6 semestre. Šio darbo rengimas glaudžiai susijęs su *Tyrimų metodologija*, o šis dalykas studijuojamas 3 semestre. Pirminiame studijų plane nebuvo nurodytas kursinis darbas, kuris būtų naudinga patirtis rengiant baigiamąjį

darbą, todėl toks išdėstymas atrodo nelogiškas ir nenuoseklus. Programos rengėjai atsižvelgė į pateiktą rekomendaciją ir pataisė baigiamojo darbo aprašą: tikslus, uždavinius, rengimo procesą, patikslino kursinio darbo vietą – šis darbas yra *Dalykinės kalbos praktikos* dalis.

Taip pat, atsižvelgus į ekspertų pastabas, *Anglų kalbos leksikologijos* dalykas iš pirmo semestro perkeltas į ketvirtąjį, nes tai teorinis filologinis dalykas, kuris gali būti per sudėtingas pirmo semestro studijų metu.

Praktikų kreditinė apimtis tinkama (30 kreditų), atitinkanti koleginių studijų reikalavimus. 3 kreditų pažintinė praktika vyksta antrame semestru, toliau kiekvieną semestrą nuosekliai vyksta 6 kreditų praktikos, o 6 semestru vyksta visuminė 9 kreditų praktika, kuri siejama su baigiamojo darbo rašymu. Praktikų tikslai, turinys ir organizavimo formos atitinka studijų kryptį ir krypties šaką ir, galima manyti, leis pasiekti studijų programos tikslus.

Nemaža teorinių dalykų ar jų dalis yra parengta dėstyti nuotoliniu būdu (Moodle), iš dalykų aprašų ir pokalbių susitikimų su administracija ir dėstytojais metu akivaizdu, kad studijų procese taikomos naujausios informacinės technologijos, vertimo programa Trados, tačiau pirminėse išvadose ekspertai rekomendavo atsisakyti kai kurių senų literatūros šaltinių (Mikelėnas, V., Sutarčių teisė. Vilnius: Justitia. 1996., Dumčius J. Ir kt. Elementa Latina. Vilnius, 1986, Valkūnas V., K.Kuzavinis. Vox Latina. Kaunas, 1997, Sakalauskas G. Lotynų kalbos paskaitų konspektas. Marijampolės kolegija (rankraštis), 1996). Programos rengėjai atsižvelgė į rekomendacijas ir atsisakė daugelio senų literatūros šaltinių.

III pirminio programos aprašo dalyje programos rengėjai pateikė studijų metodus, kurie bus taikomi vykdant šią studijų programą, tačiau pateiktų metodų įvairovė ir gausa atrodė neišgryninta, pasikartojanti. Nebuvo aišku, kuriems metodams teikiama pirmenybė ir ko bus siekiama taikant šiuos metodus. Taip pat nebuvo aišku, kas sąlygoja nurodytų metodų pasirinkimą dėstant atskirus dalykus ir kaip tie metodai leis pasiekti numatomus studijų rezultatus. Ekspertų siūlymu, studijų metodai peržiūrėti ir pateiktas išgrynintas jų sąrašas. Numatyti metodai yra tinkami pasiekti numatomus studijų rezultatus.

Pagrindinės srities stiprybės:

- Studijų programa savo turiniu atliepia darbo rinkos reikalavimus. Absolventas mokės užsienio kalbą ir išmanys vadybos bei verslo dalykus, o tai sudarys geresnes įsidarbinimo galimybes.
- Teoriniai dalykai ar jų dalis pritaikyti dėstyti virtualioje Moodle aplinkoje.

Pagrindinės srities silpnybės:

- Per platūs ir ambicingi kai kurių dalykų studijų rezultatai.

2.3. Personalas

Studijų programos *Verslo anglų kalba* vykdymui numatytas akademinis personalas atitinka teisės aktų numatytus reikalavimus. Studijų programai įgyvendinti numatyti 20 dėstytojų: 9 filologai humanitarai, 10 socialinių mokslų atstovų, 1 – tikslųjų (IT) mokslų atstovas. Visi jie (3 profesoriai, 1 docentė daktarė, 15 lektorių, 1 asistentas) aktyviai bendradarbiavo šios studijų programos rengime. Tai – specialistai, turintys ilgametę pedagoginio darbo patirtį. Tačiau dalis šių dėstytojų kviečiami dirbti iš kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų. Pabrėžtina, kad jiems yra sudarytos sąlygos tobulintis: stažuotės užsienyje (Austrija, Danija, Vokietija), stažuoti organizavimas (Belgija, Danija, Lenkija, Vokietija), dalyvavimas įvairiuose projektuose, užsakomuosiuose tyrimuose, Erasmus mainų programose ir kt. Dėstytojai yra parengę 27 dalykų ar jų dalies studijų medžiagą MOODLE virtualiajai aplinkai, bet iš studijų programos aprašo neaišku, ar šie duomenys tinka VAK studijų programai. Jie organizuoja bei dalyvauja su pranešimais Lietuvos bei užsienio aukštųjų mokyklų mokslinėse konferencijose, tačiau pirminiame programos apraše dėstytojų gyvenimo aprašymuose publikacijų, pranešimų, stažuotių, kvalifikacijų/pareigų duomenys neretai buvo pateikiami netiksliai. Ne visi dėstytojai nurodė straipsnių pavadinimus bei kokiuose leidiniuose buvo publikuoti reikšmingiausi moksliniai darbai. Studijų programos rengėjai atsižvelgė į ekspertų pastabas ir akademinis personalas pakoregavo CV, patikslindami teikiamą informaciją.

Dėstytojai publikuoja metodinius leidinius, verčia į užsienio kalbas metodines priemones, rengia studentus respublikinėms konferencijoms, tarptautinėms mugėms. Dėstytojų patirtis pradėti vykdyti šią studijų programą yra pakankama.

VAK studijų programa orientuota į verslą, todėl labai svarbus personalo ryšys su įmonėmis ir organizacijomis. Tai ypač svarbu kalbant apie praktikų organizavimą. Susitikimų metu paaiškėjo, kad socialiniai partneriai suinteresuoti šios programos įgyvendinimu ir pasirengę dalyvauti studijų procese – skaityti paskaitas, vesti seminarus, priimti studentus į praktikas.

Pagrindinės srities stiprybės:

- Dėstytojų skaičius, jų kvalifikacija ir patirtis yra pakankami VAK studijų programai vykdyti.
- Dėstytojų dalyvavimas metodinėje, projektinėje veikloje bei užsakomuosiuose tyrimuose.

Pagrindinės srities silpnybės:

- Kviestinių dėstytojų iš kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų, ypač mokslininkų, skaičius.

2.4. Materialieji ištekliai

Studijų programa *Verslo anglų kalba* bus įgyvendinama Marijampolės kolegijos Edukologijos ir socialinio darbo fakultete. Šios studijų programos vykdymui yra paskirta pakankamai patalpų: biblioteka, skaitykla, užsienio kalbų studija, informacinių technologijų, distancinio mokymo, vadybos studijų, psichologijos studijų auditorijos. Visose auditorijose yra po 8-22 darbo vietų. Auditorijos aprūpintos multimedijos įranga, vaizdo – garso aparatūra, jose kaupiama metodinė medžiaga ir literatūra. Fakultete yra įrengtos dvi auditorijos, kuriose telpa po 60 studentų, ir kurios naudojamos srautinėms paskaitoms organizuoti. Studentams ir dėstytojams yra sudarytos sąlygos patalpose dirbti su multimedijos įranga, kompiuteriais, muzikiniais centrais, magnetofonais, video įranga. Yra galimybė studijų procese naudoti interaktyvią lentą. Studentai gali atlikti savarankiškas užduotis naudodamiesi patalpomis, kuriose yra tinkama įranga. Daugelio auditorijų, aktų salės buklę galima vertinti gerai, tačiau bibliotekos ir skaityklos patalpas – patenkinamai, reikalingas šių patalpų remontas ir modernizavimas.

Bibliotekos fondai patenkinami. Akivaizdu, kad programos *Verslo anglų kalba* įgyvendinimui būtinas bibliotekos fondų papildymas ir atnaujinimas.

Skaitykloje sudarytos palankios savarankiško darbo sąlygos. Skaityklos fondą sudaro informaciniai leidiniai – mokymo priemonės (vadovėliai, pratybos ir kiti mokomieji leidiniai), periodiniai leidiniai, mokslo darbų rinkiniai, dėstytojų darbai, studentų baigiamieji darbai. Tačiau naujausios, su studijų programa susijusios literatūros, nėra daug. Dažniausiai tai pavieniai egzemplioriai. Kolegijos administracija ir dėstytojai susitikimų metu teigė, kad nuolat skiriamos lėšos reikiamai literatūrai įsigyti, todėl literatūros fondai sistemingai atnaujinami. Iš pirminiame studijų programos apraše pateikiamos informacijos buvo matoma, kad numatoma įsigyti naujausios literatūros daugiausiai anglų kalba po 2 ar 3 egzempliorius, kasmet skiriant 1 tūkst. ar 1,5 tūkst. litų. Įvertinus literatūros užsienio kalba kainas, ši suma nėra didelė. Išanalizavę ekspertų rekomendacijas, programos rengėjai padidino numatomas pinigų sumas leidiniams įsigyti (iki 2000-2200 Lt kiekvienais mokslo metais), o tai sudarys sąlygas didesniems naujos literatūros kiekiams įsigyti.

Studentams iš 50 įrengtų darbo vietų 12-oje yra kompiuteriai su interneto prieiga. Naudojimasis internetu nemokamas ir neribojamas. Studentams ir dėstytojams sudaromos sąlygos naudotis kitų kolegijos fakultetų bibliotekų fondais, taip pat kitų Lietuvos ir užsienio aukštųjų mokyklų elektroninėmis duomenų bazėmis. Kolegijoje veikia kolegijų bibliotekų elektroninis akademinis kolegijų katalogas, bibliotekų katalogas, Lietuvos integralios bibliotekų

sistemos (LIBIS), Lietuvos virtuali biblioteka, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos katalogai, DOAJ - Directory of Open Access Journals, Google-Scholar, Scientific Journals International ir kt. Kolegija turi prieigą prie Amerikos ambasados elektroninės bibliotekos ir turi galimybę naudotis Amerikos universitetų elektroninėmis bibliotekomis. Prieigą prie elektroninių duomenų bazių galima vertinti teigiamai.

Kolegija įsigijo 6 TRADOS kompiuterinės vertimo programos licencijas, o tai labai svarbu šios studijų programos įgyvendinimui. Artimiausiu metu numatoma įsigyti dar 4 šios programos licencijas. Šio licencijų skaičiaus pakanka pradiniam studijų programos įgyvendinimo etape. Susitikimų metu vertimo dėstytojos teigė, kad jau dirba su šia programa ir yra pasirengę toliau tobulinti šios srities įgūdžius.

Iš pokalbių su programos rengėjais ir socialiniais partneriais akivaizdu, kad regione yra išplėtotas bendradarbiavimo su socialiniais partneriais tinklas, sudarant galimybes studentams atlikti praktikas partnerinėse institucijose. Be to, Marijampolės kolegija turi Praktinio mokymo centrą „Mantingėlė“, kuris naudojamas įvairių studijų programų studentų praktikoms. Šie duomenys leidžia manyti, kad studentų praktikų bazė yra pakankama.

Pagrindinės srities stiprybės:

- Auditorijos, kompiuterinė ir techninė įranga VAK studijų programos vykdymui yra pakankama.
- Glaudus bendradarbiavimas su socialiniais partneriais užtikrina praktikų vietas.
- Prieiga prie elektroninių duomenų bazių.

Pagrindinės srities silpnybės:

- Literatūra, reikalinga studijų programai įgyvendinti, ir jos egzempliorių skaičius.
- Bibliotekos ir skaityklos patalpų būklė.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimo į studijų programą *Verslo anglų kalba* sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacija bendrajam priėmimui organizuoti (LAMA BPO), papildomas sąlygas ir apribojimus nustato Marijampolės kolegija, vadovaujantis LR mokslo ir studijų įstatymu, LR švietimo ir mokslo ministerijos teisės aktais bei kitais teisės aktais. Priėmimo reikalavimai į studijas yra pagrįsti ir aiškūs.

Iš studijų programos aprašo ir informacijos, gautos vizito į Kolegiją metu, akivaizdu, kad numatytiems studijų rezultatams pasiekti bus taikomi įvairūs studijų metodai, atitinkantys

dėstomą dalyką (paskaita, diskusija, sąvokų žemėlapis, atvejo analizė, viešųjų kalbų sakymas, stilistinė teksto analizė, refleksija, pratybos, komandos formavimo pratybos, darbas su moksline literatūra ir internetiniais šaltiniais, idėjų generavimas ir kt.). Kaip minėta skyriuje *Studijų programos sandara*, pirminėse programos išvadose siūlyta programos regėjams siūlomų studijų metodų sąrašą išgryninti ir pakoreguoti, siejant juos su studijų rezultatais. Į rekomendaciją atsižvelgta, studijų metodų sąrašas patobulintas, siejant juos su studijų rezultatais.

Didelis dėmesys skiriamas individualiam ir grupiniam studentų konsultavimui. Studijų programos apraše teigiama, kad konsultavimas vyksta nustatyta tvarka. Studentai konsultuojami įvairiais klausimais – susijusiais su studijomis, finansiniais, buitinais. Studentai turi galimybę naudotis internetine svetaine „Klauskite“. Konsultacijos su studijomis susijusiais klausimais vyksta pagal tvarkaraščius. Už studentų konsultavimą atsakomybę paskirstyta katedros vedėjui, grupės kuratoriui, studentų atstovybei. Galima daryti išvadą, kad konsultavimo sistema veikia gerai.

Kolegijoje taikomas kaupiamasis vertinimo principas. Kiekvieno dalyko apraše pateikta vertinimo sistema. Studento dalyko studijų rezultatai (žinios, supratimas, gebėjimai) vertinami dešimtbale kriterine vertinimo sistema. Galutinis studijų dalykų vertinimas apskaičiuojamas pagal proporcijas, numatytas dalykų aprašuose. Ši studentų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški ir tinkama. Studijų programos apraše daug kalbama apie pasiekimų vertinimo procesą, tačiau neaišku, kaip studentai supažindinami su žinių ir pasiekimų vertinimo sistema ir kriterijais.

Visų dalykų studijos baigiamos egzaminu. Studijos kolegijoje baigiamos baigiamojo darbo (projekto) rašymu, kurio struktūra ir vertinimo procedūros pateikiamos studijų programos apraše. tačiau neviseškai aiškus baigiamojo darbo rengimo procesas.

Pagrindinės srities stiprybės:

- Priėmimas į *Verslo anglų kalba* studijų programą vyksta pagal reikalavimus, taikomus stojantiesiems į visas Lietuvos aukštąsias mokyklas.
- Studijų procesas orientuotas į studentą. Aiški pasiekimų vertinimo sistema.

2.6. Programos vadyba

Studijų programos *Verslo anglų kalba* apraše teigiama, kad už studijų programos įgyvendinimą ir studijų kokybės užtikrinimą yra atsakinga Humanitarinių mokslų katedra. Ji vadovaujasi Marijampolės kolegijoje patvirtinta Kokybės vadybos sistema pagal LST EN ISO 9001:2008 kokybės valdymo procedūra „Vykdomų studijų programų tobulinimo ir akreditavimo

procedūra MK PR - 13“, veiksmų atlikimą reglamentuojančiais Marijampolės kolegijos vidiniais dokumentais: Marijampolės kolegijos studijų programų komitetų nuostatais, Marijampolės kolegijos katedrų nuostatais. Galima teigti, kad šis procesas vyksta sistemingai ir kryptingai. Savęs vertinimo procedūros vyksta kartą per metus, pasibaigus semestriui ar po praktikų, kaupiant ir analizuojant duomenis apie studijų kokybę. Iš studijų programos aprašo ir informacijos, gautos susitikimų su kolegijos administracija ir studijų programos rengėjais, matyti, kad į studijų programos įgyvendinimą ir kokybės užtikrinimą bus įtraukiami ne tik dėstytojai ir studentai, bet ir socialiniai partneriai. Teigiama yra tai, kad jie dalyvaus studijų programos komitetų veikloje, organizuojant studentų praktikas, turės galimybę teikti siūlymus vienai ar kitai studijų programos sričiai tobulinti. Vizito metu vyko susitikimas su šešiais socialiniais partneriais (regiono plėtros tarybos bei Savivaldybės administracijos atstovais, turizmo agentūros vadovu, verslininkais), kurie palankiai atsiliepė apie ketinamą vykdyti studijų programą, jos svarbą regionui rengiant dviejų kalbų specialistus, išmanančius verslą bei vadybą. Jų teigimu, regiono verslo atstovai yra pasirengę dalyvauti studijų programos įgyvendinime, o tai labai svarbu stiprinant studijų ir verslo pasaulio sąveiką.

Yra numatytas atsakomybės už studijų programos įgyvendinimą ir kokybę pasiskirstymas. Už studijų programos *Verslo anglų kalba* vykdymą ir tobulinimą bus atsakingas šios studijų programos komitetas bei Humanitarinių mokslų katedra. Studijų programos Komitetas pasibaigus semestriui organizuoja studentų apklausą dėl studijų organizavimo, studijų sąlygų, dėstyto kokybės ir vertinimo sistemos. Apklauso analizė ir siūlymai teikiami katedros vedėjui, tačiau neaišku, kaip su apklausų rezultatais susijusius sprendimus priima katedros vedėjas, kaip apie apklausų rezultatus ir studijų proceso tobulinimą informuojami apklausoje dalyvavę studentai, dėstytojai ir socialiniai partneriai. Pirminėse ekspertų išvadose, siekiant užtikrinti studijų kokybę, buvo siūloma geriau įvertinti grįžtamojo ryšio svarbą ir apibrėžti jo procesus, tokiu būdu studentai bei socialiniai partneriai būtų labiau įtraukiami į studijų programos tobulinimą ir procesas būtų efektyvesnis. Studijų programos rengėjai atsižvelgė į ekspertų pastabą ir nurodo, kad grįžtamasis ryšys apie priimtus sprendimus bus perduodamas dalyvavusiems apklausoje studentams, dėstytojams bei socialiniams partneriams skelbiant informaciją socialinėje internetinėje erdvėje, vykdant forumus bei diskusijas, pristatant apklausų, ataskaitų, analizių, tyrimų rezultatus susitikimuose bei susirinkimuose, kolegijos internetinėje svetainėje, klausimų-atsakymų būdu, pokalbių metu, tačiau jokių konkrečių įrodymų ar planų, kaip tai vyks, studijų programos rengėjai nepateikia.

Pagrindinės srities stiprybės:

- Tinkamos vidinio kokybės užtikrinimo priemonės.

- Teigiamas socialinių partnerių požiūris į studijų programos vykdymą, suinteresuotumas prisidėti prie jos vykdymo ir tobulinimo.

Pagrindinės srities silpnybės:

- Neapibrėžtas vidinio kokybės užtikrinimo grįžtamojo ryšio procesas.

III. REKOMENDACIJOS

Teikiant išvadų projektą, studijų programą rekomenduota pataisyti, nes buvo trūkumų, kuriuos reikia pašalinti nekeičiant studijų programos esmės. Per 10 darbo dienų nuo programos vertinimo išvadų projekto gavimo dienos programos rengėjai atliko nurodytus taisymus (rekomendacijos 3.1, 3.2, 3.3, 3.4) ir pateikė tai pagrindžiančius dokumentus.

3.1. Patikslinti programos tikslus ir studijų rezultatus bei jų formuluotes, kad šie komponentai labiau sietųsi ir atspindėtų studijų programos turinį. **Į šią rekomendaciją rengėjai atsižvelgė iš dalies. Atsižvelgta į svarbiausias, esmines pastabas. Toliau tobulinant programą, programos rengėjams rekomenduojama peržiūrėti studijų rezultatus, kad jie labiau atspindėtų filologinę studijų programos kryptį.**

3.2. Peržiūrėti ir pakoreguoti studijų programos sandarą (dalykų išdėstymą studijų plane), atkreipiant dėmesį į studijų programos sritį ir kryptį, studijų programos tikslus ir numatomus rezultatus. **Į šią rekomendaciją rengėjai atsižvelgė, atlikti esminiai pakeitimai.**

3.3. Peržiūrėti ir patobulinti kai kurių studijų dalykų aprašus bei atnaujinti literatūros šaltinių sąrašą. **Į šią rekomendaciją rengėjai atsižvelgė iš dalies. Toliau tobulinant programą, programos rengėjams rekomenduojama peržiūrėti studijų dalykų aprašus, kad jie labiau atitiktų filologinę studijų programos kryptį. Siekiant numatytų studijų rezultatų naudoti naujausius literatūros šaltinius.**

3.4. Apibrėžti baigiamojo darbo rengimo procesą, jo tikslus ir uždavinius. **Į šią rekomendaciją rengėjai atsižvelgė.**

3.5. Įgyvendinant vidinio kokybės užtikrinimo priemones tobulinti grįžtamojo ryšio procesą, numatant būdus, kaip informacija apie priimtus sprendimus bus perduodama dalyvavusiems apklausose studentams, dėstytojams bei socialiniams partneriams. **Į šią**

rekomendaciją rengėjai atsižvelgė. Tačiau įgyvendinant vidinio kokybės užtikrinimo priemonės rekomenduojame plėtoti kokybės užtikrinimo sistemą, aiškiai paskirstant atsakomybes, siekiant užtikrinti grįžtamąjį ryšį.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Marijampolės kolegijos ketinama vykdyti studijų programa *Verslo anglų kalba* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	3
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	18

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Jolanta Bareikienė

Grupės nariai: doc. dr. Nijolė Merkienė